

מסכת נזיר, פרק שביעי 'כהן גדול' (מז-מט)

הערות ובאורים בפשט

(מז.) 'יטמא נזיר שאין קדושתו עולם ואל יטמא כהן שקדושתו קדושת עולם' – שאלו בתוספות: הרי יש אופן של קדושת עולם גם בנזירות – ב'נזיר עולם' ותוצו, שמכל מקום סתם נזירות שלשים יום היא. ויש לפרש דבריהם, שמכך שהנזירות בסתם מוגבלת לזמן, מוכח שקדושת הנזירות קלה יותר, ואף כי זה נזיר לעולם, מסתבר שאין חילוק מהותי בחומרת הקדושה בין נזירות לנזירות. משא"כ בכהונה, לעולם אין כהונה זמנית. (בשם הגר"ז. וראה בתוספות-יום-טוב ישוב נוסף, שהנזיר, שלא ככהן, אינו קדוש מלידה. וכן פירש הרוקח, שטו).

ויש מי שכתב שהכוונה ב'קדושת עולם' – לדורות עולם, לו ולזרעו אחריו, כנאמר בתורה בכמה מקומות, מה שאין כן הנזיר, שקדושתו אינה עוברת בירושה לדורות הבאים.

(מז:) 'משוח מלחמה עדיף חזוי למלחמה, או דלמא סגן עדיף חזוי לעבודה' – יש לפרש שמשוח מלחמה אינו עובד כלל בבית המקדש. וכן איתא בברייתא ביומא (עג.), שאינו עובד אף ככהן הדיוט, משום 'מעלין בקודש ואין מורדין'. אך הרמב"ם פסק (כלי המקדש ה, כא) שראוי הוא לעבודה (ע' בכסף משנה). וכוונת הגמרא כאן 'חזוי לעבודה' – ביום הכיפורים, לתפקיד הכהן הגדול, שזה יש בסגן ואין במשוח מלחמה, וכפי שפרשו התוס' כאן. (עפ"י 'ברכת ראש')

(מח.) 'זמה כהן גדול שקדושתו קדושת עולם'... – יש שלמדו מכאן, שכהן גדול – קדושתו המיוחדת נשארת בו כל ימי חייו, גם אם עבר מתפקידו ככהן גדול, כגון שנולד בו מום, ולפיכך אסור הוא באלמנה וכדו' לעולם. (ע' קרן אורה הוריות י. ובטו"א מגילה ט: חו"א הוריות טו, כא; כתבים המיוחסים לגר"ז – זבחים יח: ועוד). אמנם מדברי המאירי ביבמות (כ:) מבואר שקדושת כהונה גדולה פוקעת ממנו, ואכן כתב כאן לשיטתו זו, שהכוונה ב'קדושת עולם' על קדושת הכהונה בכלל, שהיא לעולם, ולא לקדושת כהונה גדולה. (וראה בספר 'חונן דעה' (לר"ג פרידלנדר) – יומא, עמ' צח שהאריך בזה).

(מח:) "ולאחותו" – מה תלמוד לומר? הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו, ושמע שמת לו מת, יכול יטמא? אמרת "לא יטמא". יכול לא יטמא למת מצוה? תלמוד לומר "לאחותו"

– לאחותו הוא דאינו מיטמא, הא למת מצוה מיטמא' –

שני הסברים לדרש זה בדרך הרמז, מצאנו לחכמים אחרונים:

– ניקוד האל"ף בפת"ח (= וְלְאַחֲתוֹ) הוא שלא כפי כללי הדקדוק, שהיה לו להיות בחטף פתח (כדרך שכתוב בפרשת אמור לענין כהן הדיוט – וְלְאַחֲתוֹ) – ולכן דרש 'לאחותו' מלשון 'איחוי', שיצא מידי כרת המכרית נשמתו, והיינו, שההולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו (שדינם בהכרת) ומת לו מת – לא יטמא, ובכך נפשו לא תיכרת. (רבי אלעזר משה הלוי מפינסק. מובא ב'העמק דבר' – נשא)

– על פי מה שאמרו (במדרש שיר השירים ה,ב) על הפסוק "פתחי לי אחותי רעיתי" וגו', שדרשו את כל התוארים שנאמרו שם על התקשרות ישראל להקב"ה על ידי המצוות. ודרשו 'אחותי' – שנתאחו לי במצרים בשתי מצוות, בדם הפסח ובדם מילה. וזה מרמזו כאן ב'ולאחותו' – כלומר, אפילו אותם שתי מצוות אלו המאחים את ישראל לקב"ה – נדחות הן מפני מת מצוה. (תורה תמימה – נשא)

(מט.) 'דאי כתב אביו הוה אמינא היינו טעמא דלא מיטמא ליה, משום שחזקה בעלמא הוא, אבל אמו דידעין דילידתיה – ליטמא לה' – כבר הקשו ראשונים, מה נפשך, אם אכן היינו חוששים שאינו אביו, הרי ממילא אין הוא כהן, ואינו אסור בטומאה. ויש שהקשו מצד אחר: אם אינו אביו, הרי הוא ממזר ובטלה ממנו דין כהונה (ודבר זה אינו ברור ומוחלט, שכן ממזר אסור בטומאה – ע' ס"ו אה"ע ז, יד ועוד)? ותירץ הרשב"א (בתשובה ח"א כז) וכן כתב רבי חיים בן עטר (ב'אור החיים' ריש אמור. נפטר בט"ו בתמוז ת קג. זכר צדיק וקדוש לברכה) שנפקא מינה בשני אנשים הידועים ומוחזקים שניהם לכהנים, כל אחד בפני עצמו, ובנוסף לכך מוחזקים הם אצלנו כאב ובן – במקרה כזה, גם אם תורע חזקתו של האב, יישאר הבן ככהן. (ואמנם, שניהם לא התייחסו לגמרא דידן, אלא לצריכותא המובאת בתורת כהנים לענין כהן הדיוט שמיטמא לאביו ולאמו. וי"ל שתירוצם זה לא מתיישב אלא שם, שאילו נאמר שמיטמא לאמו, היינו אומרים שבמקרה שכוה, לא ייטמא לאביו, אך בסוגיתנו אין לפרש כן, שלא מסתבר לומר שאילו נאמר רק 'לאביו' היינו מעמידים רק במקרה רחוק כזה. וע"ש שתרצו תירוצו נוסף, שאינו שייך כאן כלל אלא לדרשת התנ"כ).

וכן יש שתרצו, שניתן למצוא אופנים שהבן כהן ודאי, גם לפי הצד שאינו בנו של זה: כגון בעיר שכולה כהנים, וכן בכיוצא בזה. (ע' במפרשי התנ"כ, ועוד).

והנצי"ב ז"ל תירץ, שאין כוונת הגמרא מצד חשש אמיתי שמא אינו אביו, שהרי בכל התורה אין חוששין לכך, אלא שכיון שאינו ודאי מוחלט, אפשר שצערו במות עליו האב פחות מבמות אמו הורתו, וראינו כעין זה שדין טומאת כהן קשור למידת הצער והאנינות, שהרי כהן אינו מיטמא לבן שמת פחות משלשים ללידתו, אף כי אינו נפל. (וכן תי' בקר"א. ויש להעיר שאם באנו לסברא כגון זו, יש להוסיף סברות נוספות, כפי שכתב בכלי יקר (ריש אמור): שהאם סבלה ונתסרה בלידתו ובגידולו, יותר מן האב; או, שזילתא של אשה גדולה יותר משל איש, וכדו'. ואמנם נראה שלא אמרו בגמרא צריכותא דתליא בסכרא חיצונית, אלא בעצם הקורבה, שקורבת אם ודאית, וכן באיך גיסא, 'למשפחתם לבית אבותם'. ובאשר לעצם סברתו, ע' תהלים (לה, יד): 'כאבל אם קדר שחתי' וע"ש בפרוש רד"ק שם שיותר כואב אדם על אמו מעל אביו. אמנם עדיין אינו מיושב כ"כ ביחס לחילוק בין אחים מן האם לאחים מן האב – ע' תוס'.

(מז.) 'אל יכנסו תלמידי רבי מאיר לכאן, מפני שקנתרנין הן, ולא ללמוד תורה הן באין אלא לקפחני בהלכות הן באין. דחק סומכוס ונכנס'... – מכאן, שעל התלמיד מוטל לדחוק עצמו ללמוד תורה, אף בניגוד לרצון הרב. (חידושי בתרא, מ'המסביר'. ויש לדחות ראייתו זו, מפני שסומכוס ידע בעצמו שללמוד תורה הוא בא, והרי ר' יהודה פירש טעמו מפני שאינם באים ללמוד. וכדוגמת מ"ש (לעיל מב.) 'מפני שהיא משרת – היכא דידעין דלא מתרא, שפיר').

עזר מציון

(מז.) 'יטמא נזיר ואל יטמא כהן' – יש להקשות מכאן על שיטת הראב"ד (המובאת בר"ן יומא פד ובפוסקים או"ח שכה, יד) שהטעם שחוליה הנצרך לבשר – שוחטין לו בהמה בשבת ולא יאכילוהו נבלה, אף כי איסור

שבת חמור יותר, שהוא בסקילה, עדיף שיעבור על לאו אחד ולא יעבור על כמה לאוין, שעובר בכל כזית וכזית שאוכל. והלא גם כאן, אף אם קדושת הכהן חמורה, הרי הנזיר שנטמא עובר בארבעה לאוין, (כמו שכתב הרמב"ם הל' נזירות ה, כא), מה שאין כן הכהן?

והיה מקום לחלק בין אם עובר על ריבוי הלאוין בזה אחר זה, ככאכילת נבלה, לבין עברה בבת אחת על כמה לאוין, 'אך חילוק זה אין בו כדי שביעה כלל'. (שער המלך הל' מאכלות אסורות יד, יז. סתם ולא פירש הטעם שאין בו לשבו. ודעה מועטה כשלנו היתה שבעה בחילוק זה. וצ"ב).

ואפשר לחלק, שדוקא שם כתב הראב"ד שיש משמעות לריבוי הלאוין, כי שם אנו דנים על חומר העברה, איזה מעשה חמור יותר, אולם לענין טומאה, שאחד משני האנשים שלפנינו חייב להיטמא, ולכל אחד – יש התר בדבר, אלא שהתורה הקפידה על כך שלא תחול טומאה על כהן ועל נזיר – במקרה כזה יש לנו לדון איזו קדושה יותר חמורה מצד עצמה, ולא מצד חומר עבירת האדם. בסגנון אחר: כאן אנו דנים על חומרת התוצאה, ושם על חומרת הפעולה. ובכך מדוקדק לשון המשנה 'יטמא נזיר ואל יטמא כהן' – ולא נקט לשון פעיל, יעבור הנזיר וכו', שהשאלה שלפנינו אינה על מעשה ההיטמאות אלא על התוצאה. (עפ"י טעם המלך שם. וע"ע בגליונות סט עה, בגדר איסור טומאה לנזיר, אם ענינו המעשה או התוצאה).

(ולכאורה יש מקום ליישב בדרך אחרת: הלאוין הנוספים בטומאת הנזיר, מלבד 'לא יטמא' הונם: בל יחל, בל תאחר, ו'לא יבא' והנה, איסור לא יבא אין עוברים עליו בדרך כלל אלא באופנים מסוימים, שהרי נטמא קודם שנכנס רובו אל האהל, כמבואר בסוגיא לעיל (מב"מג). ואמנם, לו יצויר מקרה כזה, אכן אפשר שלשיטת הראב"ד יטמא הכהן ולא הנזיר (כהן הדיוש, אך כה"ג גם הוא עובר על לאו זה). ולענין שני הלאוין האחרים – יש לבאר עפ"י מ שכתבו האחרונים (ע' טו"א ר"ה ד. וע"ע אבי עזרי מעה"ק (חמישה) יד, יג) שאיסורי 'לא יחל' ו'לא תאחר' אינם שייכים אלא על גבי האיסור או המצוה היסודית, שלאחר שנתחייב בקרבן או שנאסר להיטמא, אם אין מקיים חיובו, עובר גם משום אותם לאוין. אך כאן עלינו לדון ראשית על עצם האיסור, ואם החלטנו שמצד לאו ד'לא יטמא' יש לדחותו במת מצוה, אין כאן כלל דחיה של אותם שני איסורים, בל יחל ובל תאחר. וסברא כעין זו נמצאת בתשובת 'אבני מילואים'. ובה יש ליישב גם את קושית ה'זכר יצחק' – ח"ב לח, ע"ש).

(מ"ז): 'משוח שעבר ומרובה בגדים' – התוס' האריכו לבאר כיצד יקרה הדבר, שיש לפנינו כהן משוח – שעבר שאינו מכהן עתה, וכהן אחר שאינו משוח, מתפקד בכהונה גדולה. והסבירו שיתכן הדבר באופן שהכהן הגדול גלה, ובינתיים נגנו שמן המשחה, ולפי שעדיין הכה"ג בחיים, אין ממנים את הכהן שמילא את מקומו ועבר (שגם הוא נמשח בשמן), משום איבה, ולכן מינו מרובה בגדים שלא נמשח.

(ובשפת אמת העיר, אם גלה ממקומו, מדוע יש כאן משום 'איבה'? ויש להסביר שחשש איבה אינו לאחר מעשה, אלא חוששין מעיקרא לאיבה מפני עצם הידיעה שכהן זה עומד למלא את מקומו כשיגלה או יידחה מסיבה אחרת – חונן דעה (לר"ג פרידלנדר) – יומא, עמ' ק; ארזי הלבנון).

יש להוכיח לכאורה מדברי התוס' הללו שכאשר מת הכהן הגדול, מן הדין יש למנות קודם את הכהן שעבר, ולא אחר. ואפילו אם הכהן הגדול הניח בן תחתיו, יש למנות את הכהן שעבר. שאם לא כן, לא הוצרכו למקרה רחוק כל כך. ויש לדחות, שכאן שונה הדבר, שכיון שהשמן נגנו, ודאי יש לנו למנות כהן שנמשח שלא נמשח. (שער המלך הל' עבודת יוה"כ פ"א, ג).

יש מי שהוכיח מהתוס' שאם חזר ונפסל הכהן הגדול, אין ממנים את הכהן שעבר, שמילא את מקומו פעם אחת, משום איבה. כמו אם גלה הכה"ג. (חונן דעה' שם). אולם מדברי הרש"ש כאן (בע"א על תד"ה וכן) מתבאר להפך, שמכך שהתוס' לא נקטו בפשטות שנפסל פעם נוספת ומשום איבה מינו אחר ולא את זה שעבר – משמע שסוברים שהכהן שעבר חוזר לשמש שוב במקרה זה. וכבר חקרו בשאלה זו האחרונים ז"ל. (ע' רש"ש וטו"א מגילה ט: גבו"א יומא יב).

שיטת הרא"ש (בתוספותיו ליומא יג, וכן משמע בפירושו כאן) שאם מת הכהן הגדול ויש כעת מועמד אחר שראוי יותר מהכהן שעבר, הוא קודם, אלא שהכהן שעבר חוזר ומשמש בשמונה בגדים, שכבר אין כאן איבה, אך אינו כהן גדול. והוכחתו מסוגיתנו, מזה שמוציאים כהן שעבר עם כהן גדול אחר. (ולמש"כ בשעה"מ הנ"ל, אפשר שגם התוס' מודים לכך, שלעולם ימנו את הראוי יותר, אלא שכאן עדיף בכל זאת למנות את הכהן שעבר, משום שנמשח בשמן. אמנם להתוס' בטלה ההוכחה מן הסוגיא).

(מ"ח.) 'שומע אני אפילו נפש בהמה במשמע, כענין שנאמר "מכה נפש בהמה" – תלמוד לומר "על נפש מת לא יבא" בנפש אדם הכתוב מדבר' – התוס' פרשו שלמסקנא, בהמה בכלל 'נפש', אולם בשם 'נפש מת' לא נקרא אלא אדם. ויש מי שבאר שהבהמה נקראת 'נפש' רק בחייה ולא במותה, לפי שלאחר מיתתה הכל שב אל העפר כשהיה, ואין לה נפש נפרדת שיש לה קיום לעצמה (עפ"י ברכת ראש. וע' בהכתב והקבלה' (אמור) ש'נפש' – מלשון התפרדות, כדכתיב (נחום ג) 'נפשו עמך על ההרים'. וזה לא שייך בבהמה כנ"ל).

וכן הוכיח מכאן התוספות – ישנים ביבמות (סו): שבהמה בכלל 'נפש'. (וכ"כ ר"צ הכהן זצ"ל מלובלין, בקונטרס 'שיחת מלאכי השרת' ד, ד"ה ודבר) ובספר 'קובץ' – על הרמב"ם (הל' יום טוב א, יג) כתב שלפי המסקנה אין בהמה בכלל נפש (והאי דכתיב 'מכה נפש בהמה' – צ"ל ד'נפש בהמה' איקרי, 'נפש' סתמא לא איקרי). ובוזה הסביר את ההלכה שלא הותר 'אוכל נפש' עבור בעלי חיים (ואף דממעטינן ליה מקרא, הטעים את הדבר שאין זה סתירה למשמעות הפסוק 'אך אשר יעשה לכל נפש').

(והנה נחלקו תנאים אם הנכרי מטמא באהל, ויש לברר לר' ישמעאל שלמד מ'נפשות המטמאות בביאה הכתוב מדבר', שאם סובר כרשב"י שאין מטמאין (וכ"פ הרמב"ם), מגיין שאסור לגיור להיטמא למת גוי במגע. ובשלמא לר"ע י"ל דבכלל 'נפש' הוא. וצ"ע. וע"ע בהג"מ (אבל, ג) בשם ה'יראים' ובאג"מ יו"ד ח"א רל, ג).

(מ"ח:) ז'לרבי ישמעאל... מה לי חד לאו מה לי תרין לאוין' – הנה לפנינו, נחלקו רבי עקיבא ורבי ישמעאל אם יש להצריך לימוד מיוחד להתיר להיטמאות למת מצוה, לזה שמוזהר על טומאה בשני לאוין, או מספיק בגילוי התורה לזה שאסור בלאו אחד, וממילא נלמד מסברה שגם אם אסור בשנים – מותר.

וכתבו אחרונים שיש לתלות במחלוקת זו את השאלה אם 'עשה' ידחה שני 'לא-תעשה', או שמא תוספת ה'לאו' מחמירה את האיסור, ושוב אין מקור שידחה אותם העשה – ע' 'שושנת העמקים' (לבעל הפמ"ג, כלל ב); קובץ הערות – יבמות, ס' ת, יג-יד.

ויש שנקטו בפשטות שעשה דוחה 'לא תעשה', מפני הסברה המובאת כאן, 'מה לי חד' וכו', ולא תלו את הדבר במחלוקת התנאים – התוספות ביבמות ג: ד"ה ל"ת; פני יהושע ביצה ח. זכר יצחק לא (ב). וכן מדויק מדברי התוס' לעיל מא: ד"ה ואי. וכן דייק הר"ש מדברי התוס' (בפסחים מז: ונוזר מא:): והעיר על דבריהם שלכאורה שנוי הדבר במחלוקת. (ושמא סברו התוס' שלר"ע ילפינן מכאן שאין חילוק לענין דחית איסורין, בין לאו אחד לשנים).

וב'דורש לציון' (ו, ז בהגה') הביא בשם ספר הכריתות שאין עשה דוחה שני לאוין. ואולי סבר שתלוי הדבר במחלוקת ר"י ור"ע, והלכה כר' עקיבא מחברו. ואפשר שסבר שאף לרבי ישמעאל יש חילוק בעלמא, לענין דחית איסורין, בין לאו אחד לשני לאוין, אלא שסבר רבי ישמעאל, שענין התר טומאה למת מצוה אינו בגדר דחיה, אלא שמעיקרא איסור טומאה לא נאמר בנוגע למת מצוה, וכדרך שכתב רש"י (בברכות כ. ע"ש בתוס' וברשב"א, וב'תורת האדם' לרמב"ן), ולכן כיון ששמענו בכהן גדול שאין איסור כלל, וכן בנוזר, אין תוספת בכך שאותו אדם גם כה"ג וגם נזיר. – סברא זו מובאת באחי"עזר (ח"ג סה, ד-ה), ובכך דחה

את דברי האחרונים שרצו לתלות נידון עשה דוחה שני לאוין, במח' ר"י ור"ע, שיש לומר שמחלוקתם בהגדרת התר טומאת מת מצוה. וכן כתב הנצי"ב כאן. וע"ע: קרן אורה כאן; לקח טוב, טו; שו"ת דובב מישרים ח"א ל; חידושי הגר"ר בענגיס (נד,א). ובענין 'נזיר וכהן גדול' כיצד ייתכנו באדם אחד, וכיצד איסור אחד חל על חברו – ע' בשאג"א ס; שו"ת אבני מילואים טו; קהלות יעקב יא; בית ישי כה; מגדים חדשים – ברכות יט:

(מט): 'זעל חצי לוג דם' – אף שרביעית דם מטמאה באהל, הלכה למשה מסיני היא שאין הנזיר מגלח אלא בחצי לוג דם. – כך כתבו התוס' (וכ"כ בספר האשכול – הל' טומאת כהנים). ויש מי שכתב מקור לדבר, שמן הפסוק משמע שאין מגלח אלא בחצי לוג, היינו שתי רביעיות, דכתיב 'על כל נפשות' – משמע שיעור שתי נפשות, (שרביעית אחת היא השיעור המנימלי שניתן לחיות בה, כמו שאמרו בגמרא). אך לענין עצם הטומאה שכתוב 'הנוגע במת בנפש' – אפילו ברביעית אחת. (חידושי הגר"ר בענגיס, מב. ובוה יישוב קושיית התוס' בכ"מ, והראה שר' ישמעאל ור' עקיבא הולכים לשיטתם בכמה מקומות. ויש להדגיש שבנזיר לא כתיב כלל 'נפשות', וודאי שהכוונה על הפסוק שנאמר בטומאת אהל גבי כהן גדול. ובאור הדברים, שחצי הלוג הרי הוא כמפורש בתורה, משא"כ רביעית הלוג, ולכן הנזיר אינו מגלח על רביעית. וכבר הראה ברוב בקיאות בפירוש 'ארוי הלבנון' (בפרקנו, הע' פו), א ר ב ע ע ש ר ה מקומות בדברי הראשונים, שהביאו פסוק זה שלא כמות שהוא כתוב לפנינו, או 'כל נפש אדם' או 'כל נפשות', ובאמת אין כתיב אלא 'על נפש מת'. (ויש להעיר שבחלק מהמקורות שהביא, לא מוכח שהכוונה לפסוק בנזיר ואפשר שמביאים קרא דפרשת אמור. ויש גם להוסיף עוד: המפרש על נזיר מב: רש"י מכות כא: ר"ן נדרים ד. חדושי הגר"ה על הרמב"ם הל' טו"מ ז, ד"ה והנה התוס' – בכל אלו מובא קרא דנזיר בשינוי). וכנראה טעות הסופרים והמעתיקים היא, שודאי אין לומר שגרסתם בספר תורה היה שונה, שהרי הם עצמם הביאו במקומות אחרים את הפסוק כצורתו) וכעין דברי הגר"ר, כתב הגר"מ פיינשטיין באג"מ יו"ד ח"א רלו, ד"ה וגם. וע"ע אבן האזל – ביא"מ ד, יב).

ענינים וטעמים

(מז): 'כהן גדול ונזיר אין מיטמאין לקרוביהן' – הגאון רבי שמואל מסוכטשוב הביא (ב"ש משמואל' – נשא, תרע"ד) בשם אביו (בעל ה'אבני נזר'. וכן מובא ב'שארית מנחם' בשם רמ"מ מקוצק, חותנו של האבנ"ז) לתת טעם שהנזיר אסור בטומאת קרובים, וכהן הדיוט מותר – שהכהן, קדושתו מצד התולדה, אבל נזיר שקדושתו מצד עצמו, אין לו צירוף אל קרובים. ומובן לפי זה שהכהן הגדול, גם הוא אסור להיטמאות לקרובים, משום שמעלתו מצד עצמו. וגם המתמנה תחת אביו, הרי צריך שיהא ראוי והגון לכך, וממלא מקום אבותיו.

ויסוד הדברים נמצא כבר בספר החינוך (מצוה ע"ד), זו לשונו: '... מה שאין כן בכהן-גדול, כי מרוב דבקות נפשו למעלה – יתפשט לגמרי מטבע בני איש וישכיח מלבו כל עסק העולם הזה הנפסד, ועל חברת הקרוב לא תבכה נפשו, כי כבר הוא נפרד ממנו בעודנו בחיים'. וכן במצות הנזיר כתב (שע"ת): 'כי בהתעלות הנפש, יקל מאד בעיניה הנאת הגוף וכל ענינו, כל שכן שלא תפנה אחר חברת גופים אחרים, ואם קרובים המה או רחוקים, ולא תמצא תענוג בכל דבר מהדברים, זולתי בעבודה הקדושה אשר נתקשרה בה, ועיניה אליה תמיד. ועל כן, לרוב קדושתו ומעלתו ופרישותו מאחיו – תמנענו התורה מהיטמא להן, וכענין הכהן הגדול, כי מהיותו מעולה מאד בענינו, ונפרש מחברת האוהבים, ואין כל

עסקיו ומחשבותיו זולתי בעבודת אלקיו יתברך – תמנענו התורה גם כן מהיטמא לאחד מכל קרוביו'.
והוסיף וכתב: 'ואולי תחשוב להשיב עלי: כי הנזיר לזמן, בהשלים זמנו ישוב לימי עלומיו וירדוף
תאוותיו, ואם כן, למה יהיה חמור יותר מכהן הדיוט? התשובה: כי האדם אחר הזירו לשם פעם אחת,
תקוה יש בו לקדש עצמו ולהוסיף יום יום בטובו, ומן השמים מסכימין על ידו, וכענין שאמרו ז"ל (שבת
קד.) בא ליטהר מסייעין אותו. ואחר שהזיר אפילו יום אחד – יסתייע וישלים כל ימיו בטהרה'.
